

други се одражавао на писање монографија села из историјског угла кроз доживљавање сопствене културе њених аутора. За разумевање и добијање јасних чињеница о истарској култури у целини веома добро је обликовано поглавље *Etnografski tekstovi o Istri suradnika austrijskih časopisa za etnografiju/etnologiju*, – односе се на представљање доприноса кроз рад три одабране особе које су кључне за развој и курс одабране етнологске теме. Истакнуте личности припадају различитим профелима и друштвеним статусима.

У поглављу *Istra u austrijskoj putopisnoj i priručnoj turističkoj literaturi krajem 19. i početkom 20. stoljeća*, ауторка се бави анализом етнографских радова у формалним оквирима у којима након анализе фактографије саопштава утемељене конструкте о истарској култури заснованим на постојећим стереотипима о географском пределу и стереотипима целокупне културу становништва полуострва. У наредном поглављу – *Relevantnost austrijskih tekstova o Istri i njihova određenost širim društvenim kontekstom* – представљена је синтетичка путописна литература посвећена Istri. На крају, Л. Никчевић бави се дискурсом етнографије и путописа и утврђује обострану важност и једног и другог облика који су настајали у оквирима одређене друштвене, историјске и политичке климе времена које ауторка анализира.

Импонује зрелост и аналитичност Л. Никчевић којом је приступила обради задате теме. У

новом ишчитавању културе Истре, компарацијом акумулираног расположивог материјала и данашњих сазнања о култури Истре из прошлих времена и грађе која је настајала у оквиру хрватске етнографије и етнологије с аустројском литературом, архивском и музејском грађом ствараном у Аустроугарској монархији, ауторка је уочила да се „... radi o dvije istine o tradicionalnoj kulturi Istre, od kojih niti jedna nije bila sasvim lažna, niti sasvim tačna. Obje su bile djelomične istine koje su prikazivale Istru u okvirima određenih načina gledanja, ukusa vremena i vrijedeće ideologije“. Овом књигом отворена је димензија новог ишчитавања историје, анализе времена које је давно прошло али исто тако и сагледавање свих сплетова околности у којима су се региони јужнословенских простора развијали, живели и надграђивали, трансформисали. Кроз добро и значајки илустроване странице, квалитетну штампу читалац је вођен путањом од креирања идиличне слике, стварања стереотипа до стварања савремене слике о себи и свом идентитету.

На крају надам се да сам бар делимично приближила ово дело и заинтересовала стручну и ширу јавност и уједно подстакла размишљања на ново читање културе и у српским регионалним и културним оазима које су се развијале под одређеним страним утицајима.

Весна Марјановић

Museum and Society
Vol. 7, No 1, 2, 3 (2009)

Часопис „Museum and society“ („Музеј и друштво“) покренут је 2003. године као независни интердисциплинарни међународни часопис у коме ће се објављивати резултати емпиријских и теоријских истраживања у вези с музејима и другим просторима јавне културе који укључују сакупљање, уређивање, представљање и излагање. Часопис излази три пута годишње (у марту, јулу и новембру) и може му се слободно, и без надокнаде, приступити на Интернету, на адреси www.le.ac.uk/ms/museumsociety. Приступ, међутим, захтева регистрацију која је бесплатна, а можете се пријавити и да добијате редовна обавештења о часопису и другим научним активностима која ће вам стицати на мејл адресу.

Часопис објављује радове који се баве различитим питањима у оквиру веома широко постављене теме музејских активности, међу којима су: место музеја у друштву; музејске праксе; финансирање и менаџмент; конзервација; колекције и сакупљање; музеји, идентитет и различитост;

музеји и друштвена инклузија; истраживања публице; омогућавање доступности садржаја музеја различитим групама; музеји и образовање; политика и излагање; истраживања наслеђа; историја музејских колекција; званичне политике и музеји; прикази повремених изложби; прикази књига.

На овом месту ћемо дати кратак преглед истраживачких тема којима су се аутори бавили током 2009. године. Мартовски број (Vol. 7, No 1) отвара рад Дејвида Дина (David Dean) „Museums as conflict zones: the Canadian War Museum and Bomber Command“ (Музеји као зоне конфликта: Канадски музеј рата и командни центар бомбардовања) у коме се, на примеру дебата које су поведене поводом изложбе у Канадском музеју рата посвећеној савезничкој кампањи бомбардовања током II светског рата, говори о музеју као „зони контаката“, као месту сучељавања различитих перспектива и искустава. Следи рад „Visual events and the friendly eye: modes of educating vision in new educational settings in Danish art galleries“, (Визуелни догађаји и „пријатељско око“: начини учења гледања у новим образовним окружењима, на примеру уметничких галерија у Данској), у коме ауторка Хелена Илерис (Helene Illeris) дискутује о променама у

начину ангажмана посетилаца и њиховог „начина гледања“, као облика укључивања у изложбени догађај. Питању публице посвећен је и рад Кети Алдај (Kathy Allday) „From changeling to citizen: learning disability and its representation in museums“ (Од проблематичне особе до грађанина: особе са проблемима развоја и њихово представљање у музејима), у коме се отвара друштвено и политички осетљива тема невидљивости особа проблемима интелектуалног развоја у музејским и изложбеним поставкама, док се проблемом креирања грађанске припадности (“citizenship“) помоћу музејских активности и пројеката, бави текст „Multiplying sites of sovereignty through Community and Constituent Services at the National Museum of the American Indian?“ (Умножавање локација суверенитета кроз активности локалне заједнице у Националном музеју америчких Индијанаца, ауторке Кајли Месиц (Kylie Message). Представљене су књиге у којима су истраживане: улога представљања културе у колонијалној Индији, поновно проучавање колонијалних колекција и однос музеја према грађењу нације и националних идентитета.

Јунско издање (Vol. 7, No 2) као главну тему доноси уважавање културе различитости, како представљањем на самим изложбама, тако и уважавањем различитости социјалних позиција и искустава публице. Радови наглашавају важност инклузивнијег приступа обликовању и представљању изложби, у складу с различитим перспективама група које посећују музеј или друге изложбене просторе, као и важност различитих елемената, попут звука или дигиталних средстава у комуникацији изложбених садржаја. Развијање „звучних инсталација“ које прате изложбу, у раду Мери Хачинсон и Лее Колинс (Mary Hutchison and Lea Collins) “Translations: experiments in dialogic representation of cultural diversity in three museum sound installations“ (Превођења: експерименти у дијалогској репрезентацији културне разноликости у три музејске звучне инсталације), документовано је на примеру неколико изложби посвећених миграцијама у Аустралији, и указано је на важност сарадње композитора, истраживача, куратора/кустоса и публице. Сијан Бејн, Џен Рос и Зое Вилијамсон (Siân Bayne, Jen Ross and Zoe Williamson) у раду „Objects, subjects,

bits and bytes: learning from the digital collections of the National Museums“ (Објекти, субјекти, битови и бајти: учење уз помоћ дигиталних колекција Националног музеја) баве се децентрализацијом музеја као културне институције, које се дешава померањем нагласка с објекта на субјекат, и на његово активно учествовање у виртуелном коришћењу и сазнавању предмета. Ово доводи и до трансформације традиционалног музејског објекта, пошто се његова „конкретна“ материјалност претвара у променљиве структуре, како ауторке кажу, „битова и бајтова“. У овом броју приказана је књига посвећена музејима као местима промене, и њиховој улози у друштвеним променама.

У броју часописа из новембра (Vol.7, No 3), након текста који се односи на дебате о томе да ли треба, или не, излагати остатке мртвих тела, уколико се они налазе у поседу музеја (“Should we display the dead?”, Samuel J.M. Alberti, Piotr Bienkowski, Malcolm J. Chapman and Rose Drew), следи истраживање улоге еко-музеја у северној Италији у процесима дефинисања, вредновања и истицања локалне разлике и локалних идентитета у производњи одрживе економије (“The Role of The Ecomuseo Dei Terrazzamenti E Della Vite, (Cortemilia, Italy) in Community Development“, Donatella Murtas and Peter Davis). Посебно издвајам текст у коме је реч о интересантном пројекту Лондонског универзитета под насловом „Наслеђе у болницама“ (Heritage in Hospitals), у оквиру кога је истражено и потврђено благотворно дејство руковања музејским објектима у групама старијих и оболелих људи. Истраживање показује да је, у просеку, забележена позитивнија самопроцена животног задовољства и самопоуздања код особа које су учествовале у пројекту контролисане употребе и симболичке потрошње (додиривање, разговор о, везивање сопствених сећања и животних прича за објекте) музејских предмета. Овај текст (“Museopathy: Exploring the Healing Potential of Handling Museum Objects“, Helen Chatterjee, Sonjel Vreeland and Guy Noble), као и пројекат на коме је заснован, могли би да буду путоказ и инспирација за будуће ангажоване и примењене музејске студије.

Илдико Ердеи